

U mo?e Tiberiadského

Převod materiálu
Tomáš Trusina
Pořadí v lekci
35

Téma

Poslání a cesta církve nestojí na křesťanských „borcích“ a schopných vědcích, ale na darech Kristovy blízkosti

Cíl

- Dťti prožijí, jak blízkost vzkříseného Pána zahání naše neúspěchy i prokřehlost.
- Dťti uslyší, že křesťanská parta se neopírá o víru a autoritu jednoho vědce, ale o společné oslovení.
- Dťti poznají: právě když se nám nedaří (plnit naše poslání), můžeme být Vzkřísený Pán neekane nablízku svou mocí.

Pro učitele

Biblický text: J 21,1–14

Výkladové poznámky

Kapitolu Jan 21 někteří vykladaři interpretují v tom smyslu, že tu okruh janovských autorů a jejich obcí měl dát najevo, že uznává Petrovu autoritu, jejíž kult se v rané církvi zřejmě začal projevovat velmi záhy. „Jan“ to udělal po svém. Na jednu stranu bude ve svém vyprávění Petrovu pozici respektovat, na druhé straně vyjádří všechna (do dneška aktuální) rizika spoléhání na autoritu petrovského úřadu. Už kvůli tomu je ovšem třeba zpřístupnit nejrozumnější motivy a narážky, které se v evangelistově pečlivě prokomponovaném textu objevují. Proto nabízíme nejprve vlastní překlad. Pokouší se zpřístupnit text a zároveň respektovat jeho ukotvení v biblických souvislostech. Na něj navazují poznámky. Děklnější zdroj najdete [v Protestantu 9/2008](#).

1. Po tom všem Ježíš uedníkům znovu ukázal, co je za?, u mo?e Tiberiadského. A co je za?, ukázal takto:
2. Byli spolu Šimon Petr, Tomáš zvaný Dvoj?e, Natanael z Kány Galilejské, Zebedeovi a další dva z jeho uedník?.

3. Šimon Petr si vzal slovo: „Odcházím lovit ryby.“

A oni mu řekli: „Tak to s tebou jdeme i my.“

Vydali se a nastoupili na lo? — a nic oné noci nechytily.

4. Pak už nastalo jitro, a tu stál na tom pob?eží Ježíš. Nicméně uedníkům věbec nedošlo, že je to Ježíš.

5. Ježíš si tedy vzal slovo a řká jim: „Dítka, nemáte nějakou rybičku?“

Odpověděl mu: „Ne.“

6. A on jim řekl: „Vrhnete síť na pravobok — a naleznete.“

Vrhli tedy — a už ji nemohli utáhnout, kolik se v ní mařkalo ryb.

7. Tu si vzal slovo ten učedník, co ho miloval Ježíš, a říká Petrovi: „To je Pán!“

A tu Šimon Petr, jak uslyšel: „To je Pán!“, hodil přes sebe plášť (byl totiž nahý) a vrhl se do moře. 8. Ale ostatní učedníci přijeli na lodi (nebyli totiž daleko od pevniny, jen asi dvacet loket) a vlekli tu síť plnou ryb.

9. Jak tedy vystoupili na pevninu, vidí rozhrnuté žhavé uhlíky a na nich položenou pečenou rybu a chlebovou placku.

10. A Ježíš si vzal slovo a říká jim: „Přineste z těch ryb, co jste teď chytili!“

11. Vystoupil tedy Šimon Petr a na pevninu vytáhl tu síť — naplněnou stotřiapadesáti velkými rybami. A ať jich bylo tolik, nepotrhala se.

12. Ježíš si zas vzal slovo a říká jim: „Jen pojďte a posnídejte.“

Nikdo z učedníků se ovšem neodvažoval vyptávat se ho: „Kdopak jsi?“ Došlo jim, že to je Pán.

13. Ježíš šel a vzal tu chlebovou placku a dával jim — a podobně i tu rybu.

14. To už poté, co vstal z mrtvých, ukázal Ježíš učedníkům, co je za?.

v. 1. **ukázal, co je za?** — pokus vystihnout, že zjevení má povahu svrchované, překvapivé události, zacílené přitom na konkrétní adresáty a jejich situaci. Obrat rámuje celý příběh (verše 1 a 14). Vypravěč tak jasně dává najevo, kdo je pro církev skutečnou autoritou.

v. 3. **vzal si slovo** — sloveso říká klení text (viz verše 5, 7, 10, 12) a „posouvá dále“. Odráží se v něm i starozákonní „takto praví Hospodin“. Řečená evangelia má dojít, k čemu to vede, když takto promluví Petr, a k čemu to vede, když takto promluví Ježíš.

v. 3. **lovit ryby** — nemusíme chápat jako návrat k plovodnímu zaměstnání, ale můžeme mu rozumět jako pokusu o plnění apoštolátu mezi všemi národy (sedmička je číslo všeho stvoření, 153 ryb, tedy konečný úlovek, je podle dobových údajů počet tehdejších známých národů; srvn. I Sk 6 — ustavení sedmi jáhnů kvůli nefunkčnosti dvanácti apoštolů). Když se stal hlavní autoritou Petr, vychází tato akce podle Jana naprázdno. Teprve Kristova blízkost umožňuje poslání naplnit.

v. 4. **vřbec nedošlo** — jde o neschopnost rozpoznat blízkost Vzkříšeného v „běžném (církevním) provozu“ (srvn. Lk 24,16).

v. 6. **kolik se v ní mařkalo** — chce evokovat dav, který se jinde mařká kolem Ježíše (např. Mk 3,7n).

v. 7. **vrhl se do moře** — užíváme ve shodě s originálem poté stejného slovesa (viz v. 6). Jde o zásadní otázku, jak Petrovu počinání rozumět. Protože originál nejprve cituje Gn 3,7. 10. 11 (Hlas tvůj slyšel jsem v ráji a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se) a vzápětí se ozývá zřetelná narážka na Jon 1,2.15 (LXX: „vrhněte mne... vrhli ho do moře“), nepovažujeme Petrovo odívání se a vrhání do moře za spěch vstíc Vzkříšenému, ale za reakci hříšnosti, která se před tím, jenž se tu znenadání zjevil, hledí co nejrychleji skrýt.

v. 9. **vystoupili na pevninu** (rovněž i ve v. 11) — při užití slovesa **stoupat** Jan respektuje starozákonní strukturu „vystupování do zaslíbené země / Jeruzaléma / Boží blízkosti“ (viz Jan 2,13; 3,13; 5,1; 6,62; 7,8. 10. 14; 11,55; 12,20; 20,17). Petr, který se nejprve skryl před Pánem, „stoupá“ z moře na břeh, tedy do jeho blízkosti, teprve ve v. 11. Výraz **země** překládáme proto jako **pevnina** — je „výš“ (i kvalitativně) než

može, proto se na ni stoupá; a také na ní ušedníci kolem Vzkříšeného nalézají pevnou pědu pod nohama, nakonec i větně Petra.

Pozvání k chlebu a rybě evokuje nasycení zástupů (J 6), v jehož pokračování Ježíš vyhláší, že je ušedníkům nablízku jako „chléb života“. Pozvání k ohni dobře kontrastuje s předchozí prokřehlostí následkem neúspěšného nočního rybolovu.

v. 12. **Nikdo se neodvažoval vyptávat** — blízkost Vzkříšeného vyvolává respekt podobný jako blízkost Hospodinova. Nejde se s ním „kamarádíkovat“ (srvn J 20,28). Vděčnost, radost z blízkosti Vzkříšeného a bázeň se navzájem nevyklučují (viz Mt 28,8)

Úskalí

Příklad, z něž vychází katechetické zpracování, se liší od situace, kterou evokuje běžné ptění. Vychází z respektu k tomu, že pro novozákonní autory představuje autoritu „Písma svatého“ Tóra a proroci, požívají s jejich znalostí mezi svými ptěnáři a často, byť jen narážkou, se na ně v tomto smyslu odvolávají.

Dětem lze ovšem tuto metodu zpřístupnit obrazem evangelisty, jak „listuje Starým zákonem“ a přemýšlí, které z jeho souvislostí do svého vyprávění správně zapracovat. Dobře tento postup umí ve svém vyprávění využívat Nico ter Linden (viz Král na oslu).

Kritický odstup vůči petrovské autoritě je dnes — v době volání po silných osobnostech — opět aktuální. Není třeba ho ovšem vidět prvoplánově konfesně, netýká se jen hierarchicky uspořádaných církví (či jen římské konfese). Týká se každého konkrétního společenství, které zažne nekriticky přijímat jednu „vdí autoritu“, jejíž rozhodnutí pak může zastínit autoritu vzkříšeného Pána.

Příklady sice mluví o jezeru či vodě, ale **evangelista dšledně píše o „moři“**. Jde o sféru Bohu nepřátelskou, která si nic z Boží autority nedělá, o sféru, kam podle konvenční představy „suchozemc“ — Izraelců Boží autorita nedosahuje (viz Jonáš 1). Právě odsud je ovšem potěba „lovit lidi“ (viz Lk 5,10)

Lovit lidi neznamená je nahánět, aby nás bylo co nejvíce (jako když vodník loví dušičky). Pro novozákonní svědky je to jednoznačně obraz vyřizování úšinné záchrany, jejímž přvodcem je Kristus. Proto má smysl v této souvislosti mluvit o „moři“ (viz předchozí odstavec).

153 ryb není údaj kvantitativní, ale kvalitativní, je to obraz „všech národů“. Příběh je tu paralelou k tomu, co říká Vzkříšený ušedníkům podle Mt 28,16–20: „Jděte mezi všechny národy.“ Nemusíte pokřtít všechny, ale nikoho předem nevyklučujte.

Odkazy

Zumstein, Jean: *Slovo v setmělém světě — Objevování Janova evangelia a jeho ptěnářů*. Třebenice: Mlýn, 1995.

Odkazy na starší přpravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci

Znáte hru „Rybičky, rybičky — rybáři jedou“? (Můžete si ji krátce zahrát, třeba ještě v kostele, není-li na to v neděle místo.) Co př této hře postupně tvoříme? „...“ — SÍ?

Chytat do sítě lidi a tahat je z vody jak ryby, to je i úkol pro učeníky. Ne, aby nás bylo pořád víc, ale aby se nikdo zbytečně netopil.

Víte, kdy se loví ryby na moři? Loví se v NOCI. Představte si noc venku na moři. Jak asi rybářům je? „...“ (tma, zima, mokro, únava...).

Bavila by vás ta práce, kdybyste pořád měli jako rybáři chytat — a nic byste nechytily? „...“ Co by vám ráno zůstalo? Žádné ryby — jen tma, zima mokro, únava...

Lov naprázdno zažívají nejen děti přece, ale i dospělí.

Můžete pokračovat zestrutným vyprávěním pro ml. šk. v 7. (body I., III., IV., VII.). Soustřeďte se přitom na kontrast prvotního neúspěchu a následného úspěchu díky blízkosti Vzkříšeného. Nezapomeňte zdraznit, že Ježíš zve k jídlu a ohni — nasytit se i zahřát.

Pomůcky: Obrázek rybářské sítě.

Mladší školní děti

Motivace „janovská“

Bylo nějaký čas po Velikonocích. Když se tentokrát shromáždily u Jana děti, které chodily poslouchat jeho příběhy o Ježíši, přišel s nimi nějaký nový chlapec. Bylo vidět, že jsou rozhádaní. „Vítejte všichni,“ pozdravil je Jan. „A copak se děje?“ ptal se, když viděl jejich mizernou náladu.

Cizí chlapec už to nemohl vydržet: „Vy přý tady u vás vůbec neuznáváte apoštola Petra! Ale kdo neuznává, že Petr je ten správný vůdce, ten nepatří do církve! Takhle to náš kazatel říká a tatínek s maminkou říkají, že je to pravda!“

Jan se zamyslel. „A opravdu si myslíš, že patřit do církve Vzkříšeného Pána znamená uctívat Petra? Kdo je podle vás důležitější? Petr, nebo Kristus?“

Chlapec se zarazil. „No Kristus... Ale bez Petra bychom v něj neuměli věřit! Petr nás to naučil správně!“

„Víte co?“ navrhl jim Jan. „Povím vám jeden příběh, který se stal nějaký čas po Velikonocích. Petr i Vzkříšený Pán v něm hrají důležitou roli.“

(Můžete pokračovat od bodu II.)

I. Chytat ryby — úkol učeníků po Velikonocích

Chytat lidi do sítě jak rybáři a tahat je z vody jak ryby, to byl i úkol pro učeníky. Dal jim ho na Velikonoce Vzkříšený Pán. Poslal je: Jděte k lidem a koukejte, aby se nikdo zbytečně netopil. Kdo se bude topit ve smutku, v zlých věcech, v beznaději — toho vytáhněte. A od té doby, co jsou učeníci posláni, se jim říká „apoštolé“, tedy vyslanci či poslanci.

II. Petr v čele apoštolů

Od Velikonoc už uplynul nějaký čas. (Kolik uplynulo nám?) Učeníci uslyšeli, že Ježíš byl vzkříšen, a dvakrát ho nečekaně potkali.

Radovali se, nepojdeme jako zástup věřících dál sami. Ježíš jako Vzkříšený je s námi (i když ho nevidíme).

Jenže netrvalo dlouho, a do řela toho jejich apoštolského zástupu se začal stavět Petr jako ten nejdřležitřjší. Mnohřm se to řlřbilo: Petr, ten je silnř, zkušenř, byl s Jeřřšem nejdřle, to je aspoř jistota. Jenře, mřže jeden apořtol, byř byl uřednřkem tak dlouho, nahradit Vzkřřšenřho Pána? „...“ To ukáže Janřv přřbřh od Tiberiadskeřho jezera.

III. O neřspřřnřm lovu

U Tiberiadskeřho jezera kdysi Jeřřř Petra zavolař, aby se stal jeho uřednřkem. Teř tu Jeřřř není, a tak Petr rozhodř sřm: Přřjdem lovit ryby. (Před chvřli jsme si přřpomnřli, ře i uřednřci majř obřas nřkoho „vylovit“ křzřnřm a přsniřkami o Jeřřři.)

Vyjeli na lodi — a celou noc mřli vyhozenou sřř. Popojřždřli, řekali, zkouřeli to vřelijak — ale nic. Nechyřtili ani rybiřku. Celou dlouhou noc se snařili — a vyřli docela napřzřdno. Nřřak jim to pod řm Petrovřm velenřm nevyřlo. Jak jim asi je? „...“ (tma, zima, mokro, řnava...)

IV. Rada neznřmřho pocestnřho

Kdyř začalo svřtat, zastavil se na břehu nřřakř neznřmř pocestnř. Zdravř a ptř se: Halř, přřtelř, nemřte nřhodou nřco k zakousnutřř? Ale oni smutnř a utahanř odpovřdajř — NE.

Tu na nř ten neznřmř pocestnř zavolař: Tak hořte sřř na druhou stranu lodi, na pravobok!

Poslechřli ho — a koukajř, sřř je plnř, ře ji sotva utřhnou! Takovřch ryb! Kde se tu znenadřnř vzaly!? Jak kdyby nřm tu nřkdo nachystal přřekvapenř!

V. Neřekanř přřřtomnost Vzkřřšenřho

A tu jeden uřednř řřkř Petrovi — Vřdřř je to nřř Vzkřřšenř Pãn! Radujme se, veselme se, chvřlu vzdřvejme!

Ale Petrř — strařnř se zastydř!! Vřdřř to on zaveřl k tomuhř lovu! Vřdřř on se postavil do řela zřstupu, jak kdyby chtřř zaujmout mřřto Vzkřřšenřho Pana!

Přřhodil si plřř (jako kdyř se malř dřřti schovřvajř pod dekou, kdyř nřco provedly) — a vrhl se do vody, jak kdyby se chtřř před svřm Pãnem schovat.

(Vzpomenete si — kdo se chtřř takhle před svřm Pãnem schovat v mořři? „...“ — Jonřřř)

Ostatnř uřednřci veslovali s lodř ke břehu — a Petr se schovřval ve vodř za lodř za nimi.

VII. Kolem ohnř

Kdyř přřrazili, koukajř: Na břehu plřpolř oheř, na kamenech se peřou ryby a chlebovř placky. Krřsnř to vonřlo a hřřlo. Hladovř a vyřerpanř uřednřci se sesedřli kolem ohnř. Jejich Pãn vzal chleba a vzdal dřky a přřknř kařdřho podřřlil chlebem i rybou. Moc dobře vřdřřli, kdo je tu hostř, ale taky tuřili: Nehodř se, abychom to nahlas vykřřikovali. Je to zvlřřtnř — tajemnř — nezaslouřenř dar. Nřř Pãn je s nřmi. Obrřtil nřře zklamřnř v řřpřch a syř nřř hlad.

VI. Neprotřřenř sřř

Za chvřli dorazil i Petr, a kdyř jim Jeřřř řekl: Podřvejte se, co jste ulovili!, vytřhl prřvř Petr sřř na břeh. V sřti bylo 153 ryb — vřechnř druhy, o nichř se uřili ve řkole! Ale hlavnř, i kdyř jich bylo tolik, sřř se

NEROZTRHLA.

My když hrajem „Rybičky, rybičky, rybáři jedou!“ a je nás hodně, řásto se ta síť roztrhne. Tady jsou v jedné síti VŠECHNY RYBY, a síť se neroztrhla. Tak to je, když za tím překvapením z úspěšného rybolovu stojí Vzkříšený Pán.

U toho ohýnku, kde Vzkříšený Pán dává ohřát se, nabrat sílu, překonat zklamání, a kde se s námi dělí o chleba, tady všichni mohou být spolu. Pro každého je místa dost a všichni se vejdou.

Starší školní děti

Práce s texty: Nachystejte text podle ekumenického překladu a srovnajte ho s výše uvedeným. A děti hledají rozdíly. Kde je našly? Jak vyznívá postava Petra v ekumenickém překladu a jak v předloženém textu? Vzpomenete si na postavu, která se vrhá a nechá vrhnout do moře? Proč to dělá? Jak pokračuje její příběh? Přestal s ní Pán Bůh počítat?

Síť: Můžete s dětmi vázat z provázek síť ([návod](#)). A pak do ní umísťovat jako vylovené sebe a další lidi (můžete je nachystat vystřihané z časopisů apod.). Co to je za síť a jak jsme se k této síti dostali? O tom Jan vypráví příběh.

Přesah

Chtěli byste, aby to měl v nedělní ve sboru někdo všechno sám na povel? Nebylo by to někdy jednodušší? Co by to ale znamenalo pro ty ostatní? Kdo v příběhu poznal „To je Pán!“?

Už jste někdy pekli rybu venku na ohni? Víte, jak se to dá dělat? (Na kamenech, na roštu, ne jako buřty). Všem všem může taková příprava povzbudit? (Do daleka to voní — těšíme se, sbíhají se nám sliny... Oheň je, když jsme zkehlí. Sedíme kolem nějak společně?). Máme takovou podobnou slavnost také při bohoslužbách?

Vzpomenete si na příběh, kde je moře nepátelským živlem? (Přechod Rudého moře — exodus). Jan ten příběh zná, proto i Tiberiadskému jezeru říká ve svém evangeliu „moře“. Nejde mu o zeměpis, ale o sílu biblického poselství.

(Křest) Voda při křtu připomíná — nemusíme se topit v beznaději a selháních jak Jonáš a Petr. Patříme do sítě, jsme již „vylovení“.

Už jste slyšeli, že někdo říká „Topím se v problémech“? Kvůli němu to bylo? Co tomu člověku pomohlo?

Všem se mohou lidé „topit“? Co by se hodilo? (Vyškrtejte co ne.)

Ve znalostech — v počtu kamarádů — v nemoci — v úzkosti — v hněvu — v nepřátelství — ve strachu — v penězích — v dluzech — v informacích — v nerozhodnosti — v úspěších — v pohodě — v obdivu druhých... (Můžete případně doplnit s dětmi a mluvit s nimi o tom, co znamená topit se v jevech a situacích negativních, a čím nás případně ohrožují věci „pozitivní“.)

Liturgie

Písně

Vít?zi k poct? zpívejme (EZ 667, SV 373); P?emohl Ježíš smrti moc (EZ 350); M?j Pane, z hlubin volám (EZ 130); P?ed tvou tvá?í, Pane (SV 276); Radujte se brat?i (SV 284); V tob? je radost (EZ 649)

Biblický text k zapamatování

Ježíš si zas vzal slovo a ?íká jim: „Jen poj?te a posnídejte.“ Nikdo z u?edníků se ovšem neodvažoval vyptávat se ho: „Kdopak jsi?“ Došlo jim, že to je Pán. (J 21,12)

Rituál

[Na plakátu](#) společně hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vyprávění.

Zapalte sví?ku jako znamení sv?tla, chy?te se kolem dokola za ruce a opakujte ?i zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. P?ed tebou se Pane Kriste, Král? králi, dobrovolně skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na začátku setkání můžete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl B?h.

Okénko do bohoslužeb

Můžete si s dětmi zahrát jedno kolo hry „rybi?ky, rybi?ky — rybá?i jedou“? Co p?i této h?e tvo?íte? „...“ Sí? . A víte, co nám ta sí? připomíná? Že máme úkol „lovit lidi“ — tedy tahat je z vody, kde by se mohli utopit. ?asto nám to nejde, ale ob?as zjistíme, že jsme na to nez?stali sami.

Anebo můžete sí? (viz *Starší školní d?ti*) nachystat dop?edu a bavit se s dětmi i dospělými o tom, k ?emu slouží.

Modlitba

Ježíši Kriste, vzk?išený Pane, radujeme se z tvé blízkosti. Když nevyjdou plány u?edníků?, jsi tu ty se svým slovem. Když jsme zkehlí, tvé slovo zah?eje. Když jsme unaveni, dá novou sílu. V tob? chceme skládat svou nad?ji. Amen.

Kam dále

[Jan 21,1–14 v překladu Tomáše Trusiny \(Protestant 9/2008\)](#)

[Zázračný rybolov a povolání Petra. Biblický text: Jan 21,1-19. Hostem Petra Va?...](#)

[Pletení sít? \(videonávod; bushcraft.cz\)](#)

[Šikulové: Šikulovské švihadlo — Dekora?ní sí? — Provazový žeb?ík \(ceskatelevize...](#)

Odkaz na píse?

[Vít?zi k poct? zpívejme, velebme jej hned zrána](#)

[P?emohl Ježíš smrti noc, z hrobu vstal](#)

[M?j Bože, k tob? volám, ztrácím se v hlubinách](#)

[P?ed tvou tvá?í, Pane, nemám v?bec nic](#)

[Radujte se, brat?i, nebo? blízko je Pán](#)

[V tob? je radost \(EZ649\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami IV \(s apoštoly, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Jan 21,1–14](#)